

hominum causa pacis et concordie viuiorum. Ecce quorum corda in vita quiescere non potuerunt nec corpora eorum in sepulcro posita quieuerunt. Si hic corpora eorum tantas rixas habuerunt: quantas misere eorum anime in inferno hactenus habuerunt et pertulerunt. Idcirco quilibet homo qui vult secure per mare mundi navigare et ad terram sanctam peruenire debet autem patientie in nido cordis tenere. quia patientia est valde efficax ad terram hanc sanctam celi perducere. quia dicit Iero. non nisi per patientiam impletur quod dicit. Regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud. Math. 11. Unde cum in alijs beatitudinibus fiat promissio de futuro. patientibus de regno celorum sit promissio de presenti. Math. 5. Beati qui persecutionem patient. propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum. Sed diceret aliquis. Quomodo scire possimus cum animis patientie est in nido cordis. vide quando mare tui cordis est tranquillū si tibi aliqua aduersa irrogatur nec mens ad rixas pronocatur. quia dicit Sapiens. Fracundus prouocat rixas. qui patiens est mitigat inscitatas. Prouer. 15. sicut patet in vitis patruum li. 11. c. 17. de duobus fratribus carnalibus qui simul habitabant quos dyabolus ab iniuncto separe nitebat. quadam die de vespere minor accendit lucernam et posuit super candelabrum. Malicia autem dyaboli candelam ruit et extincta est per hoc dyabolus volebat eos ad litē concitare. Surgens autem senior fratrem percussit cum ille ille patienter prosternens se ad terram rogabat eum dicens. Magnanimus esto et ego rursus accendam lucernam. ecce cor suū mansit tranquillū tamen mitigauit rixas iam suscitatas. quod non respondit ei verbum turbulentum. confusus dyabolus recessit ab eis. ideo beatus paulus loquens de patiente in verbis thematis dicit. nihil differt a seruo. qui patiens pronus est ad seruendum. sicut patet de predicto fratre qui pronus fuit fratri seruire ad candelam pertinctā reaccendere. Sed nota quod per aliam auctorem que est dicte antiphrasia intelligitur ira que est tempore patientiaz: intensam de nido cordis expellere ut sic homo in mari huius mundi picitari et demergi in infernum possit. ideo dicit per patientiam ut testatur Augustinus. li. de psal. vi. et vir. c. vii. Que erga te agunt equanimiter ferri non possunt. immo patienter hoc tolerare peccatum est. quia si non eis cum magna asperitate resistit contra te deinceps sine mensura cumulant. Ecce sic dicit ira ad hominem per hoc quod a corde expellere patientiam laborat. ideo consulendum est huiusmodi ut nidum cordis sui in quo manet animus patientia dicta aspergat sanguine agni immaculati Iesu patientis. passionem eius mente recordetur et tunc patientia in nido cordis manebit. propter quod addit Augustinus in libro ubi supra respondendo ire. Si passio redemptoris ad mentem reducat nihil tam durum quod non equo animo toleretur. Christus ut ait Petrus passus est pro nobis: nobis relinquens exemplū ut sequamur vestigia eius. Ipse enim dicit si me persecuti sunt et vos persequantur. Sed quanta sunt in compatione passionum illius ad ea que nos patimur. ille enim obprobria. irusiones. contumelias. alapas. sputa. flagella. spineam coronam. crucemque sustulit. Et nos miseri ad nostram consuetudinem vno sermone fatigamur. immo verecundamur et quod agemus de eo quod dicitur si non compatimur. nec cōregnabimus. quapropter retundende sunt ire stimuli et metuenda damnatio quia legimus scriptum. qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Nec Augustinus. et certe si homo passionem christi quam patienter innocens tolerauit ad animum reuocaret posset utique omnia aduersa patienter tolerare. sicut ad terram sanctam celestem iherosalem secure navigare ad quam nos perducatur. b. conclude sermonem.

De eadem dominica infra octauas domini. Sermo.

Quantum ad terciāz ponit beatus Paulus in verbis promissis obedientie prouocatur seu velocitate cui dicit. sed ibi tu torus est usque ad primum tempus a patre. Quidam rex erat qui filiam habuit pulcherrimam et gratiosam nomine rosamundam. puella ista adeo agilis erat in currēdo quod ante omnes ad terminum peruenit. rex autem per totum regnum suum fecerat. perclamare quicumque cum filia sua currere vellet si ante eam ad terminum veniret ipsam in uxorem haberet et regnum istius possideret. si vero ante terminum deficeret caput suum amputaret. et hac perclamatione facta multi cum ea cucurrerunt sed ante terminum deficientes capita et vitam perdiderunt. Erat tunc pauper quidam nomine abbas de vili stirpe productus qui sumens secum sertum rosarum zonam sericeam et loculum sericeum in quo erat pila deaurata et super pilam subscriptio talis. Qui mecum luserit nunquam de ludo sariabit. et venit ut puellam in currēdo impediret. quem videns puella indigne tulit quod cum tali vili currere debuit nec contradicere ausa fuit. amboque igitur currentibus puella per longam distantiam peruenit eidem. quod videns abbas sertum rosarum protulit et ante eam mox proiecit. viso sertum puella se inclinavit et subleuans in capite collocavit. et intantum in eo delectabatur quod ille eam peruenit. quod ipsa vidit intra se ait. nunquam filia regis deus cum tali ribaldo copulari. quod certe non fiet. et statim peracto sertum in foueam cucurrit et eo apprehenso ei alapam dedit dicens. disce miser non decet ut tu me ducas in uxorem. et statim ante eam cucurrit. ille cum hoc vidisset zonam sericeam ante eam proiecit quam illa leuans se peruenit et tantam moram fecit quod interim ille ante eam longe venit. illa cum hoc vidisset fleuit et zonam in tres partes frangens per ipsam cucurrit. quem cum apprehendisset alapam ei dedit dicens. Miser me in uxorem non habebis et statim ante eum remote cucurrit. Abbas hoc videns loculum sericeum proiecit. quod viso ipsa leuauit et aperiens pilam deauratam inuenit subscriptionem legit. sicut tandem cum pila luserit quod ille ante eam ad terminum peruenit. Spiritualiter ille rex est christus in cuius vestimento et femore vidit beatus Iohannes scriptum. Rex regum et dominus dominorum Apocalypsis. xix. Ipse est rex cuius regnum nunquam finiet. iuxta illud Luc. 1. Et regni eius non erit finis. ipse est rex a quo omnes alij reges et principes dominum ipsorum acceperunt sicut ipsemet testatur Prouer. vii. Per me reges regnant. per me legum conditores iusta decernunt. per me principes principant et imperant. et potentes decernunt iusticiam videant mundi reges principes et potentes a quo habeant suas potestates. quod non supbiant. sed potius sub rege celi se humilient iuxta illud. 1. Petri. v. Humiliamini sub potenti manu dei ut vos exaltet in tempore visitationis. Ipse inquit rex christus precipuus dominus habet filiam. per quam moram intelligit obedientiam quam tunc de se genuit quam patri suo celesti obediens fuit. Et primo de celo descendendo. Iohannes. vi. discipule. Descendi de celo non ut faciam voluntatem meam sed eius qui misit me patris. Secundo nihil in mundo possidendo. Math. vii. dixit. Vulpes foueas habent et volucres celi nidos. filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet. Tercio crucem ascendendo. iuxta illud ad Philip. ii. factus est obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. De ista filia summi regis dicitur hic quatuor. Primum est quod est pulcherrima quia figurata. xv. De ster. xv. per hester pulchra que est circumdata gloria sua regio fulgens habitu sumit secum duas puellas super vnam innotitur quasi per delicias. alia autem sequitur eam. Ipsa autem rosco colore vultu perfusa nitentibus oculis tristitem celat animum. quod enim moraliter significat quod hester fuit circumdata gloria nisi quod vera obedientia parit gloriam qui enim obedit deo circumdat gloria etiam in mundo et in celo. iuxta illud. Eccli. 1. Semen hominum honorabitur et hoc quod timet dominum. semet autem hoc et honorabitur quod preterit preceptum domini. Et merito obedientia ad instar pulcher-

rime regine **H**ester est circumdata gloria. quia sicut ipsa honorificat dñm sic glorificatur ab ipso. sicut promisit pmo **Reg. ij.** Quicumq; honorificabit me honorificabo eum. qui aut ptemnuit me semp mibi nō obediendo erunt ignobiles. glo. qz ejciūt a statu glorie sue ⁊ dignitatis. sed quod erat fulgens regio habitu inuuit qz ipsa obedientia ornata est alijs virtutib; que dicunt cultus regius. Ipsa enī vt dicit **Grego. xxv. moral. sola ē virtus** que virtutes ceteras menti inserit insertaq; custodit. ipsa autem fm **Jer.** est genitrix omniū aliarū virtutum. ⁊ virtus omniū viuentiū. Ideo exponit de ipsa illud **Ps. xliij.** **A**stitit regina a dextris tuis in vestitu decorato circumdata varietate. id est varijs virtutib;. Per duas vō puellas quas sumit secum hec regalis filia sancta obedientia sunt humilitas ⁊ charitas. super humilitatē obedientia innitit. quia ipsa seruat eā ne cadat. qz fm **Augusti.** Humilitas est virtutum omniū caput qd velut fouet ⁊ sustinet bonorū opoz totum cor pus. Charitas aut sequitur eaz qz ex charitate vltimate est deo obediendum; qz sine charitate nec pdest obedientia. qz dicit **Aug.** vbi charitas nō est quid est quod pōt. pdesse. q. d. nihil. ideo dico beatus ille qui ex charitate obedit. quia qui coacte obediunt mercedē obediētie non accipiunt. qz aut est roseo colore in vultu ipsius decorat leticia obedientie. qz enī libenter obedit leticiaz in facie ostendit ⁊ paratum se offert. sicut **Paulus** **Act. ix.** Domine quid me vis facere. de tali dīc beat? **Berni.** in sermone. **A**cc dubiū quando ampliozem gratiā mereatur qui patum se exhibet ante mandatum qz q obediētie satagit. **S**ecundū qd dicit de ista regis filia. s. obedientia est quia est gratiosa. sicut. n. dicit de regina **Hester** qz omniū oculis gratiosa ⁊ amabilis videbat. **Hester. ij.** sic idem potest dici de obedientia. qz ipsa gratiaz pditam nobis inuenit. **E**x eo qz xps ex obedientia mori voluit. ex cuius morte gratia nobis data fuit. **A**u tem christus ex obedientia mori voluit ostendit beatus **August. li. iij.** sententiarū dist. xxix. inuenit dyabolus in christo vt moreret. sed pro voluntate patris christi mori voluit nō habens mortis causā de peccato s; de obedientia ⁊ iusticia mortē gustauit p quam nos redemit de seruitute dyaboli. **E**cce qz obedientia christi gratiaz redemptionis nobis inuenit. Item obedientia dicitur ideo gratiosa. quia inuenit gratiaz in pceptu principū terrenorū. iuxta illud **puerborū. xxiij.** **V**idisti virū velocem in ope suo coram regibus stabit nec erit corā ignobilib; qz vt frequenter qui velociter obediunt pte alijs exaltant. In figuraz illius **Symonē** qui interpretatur obediens pfectit dñs ceteris aplis **Matth. xvi.** Tercius quod dicit de ista filia regis est. quia dicta est rosa mundi. qz sicut rosa mūdi decorat campum sic sancta obedientia exornat mundum. i. hoies qui sunt in mundo eo qz animā ornāt. qz etiā inauris circuli aureū quem celestis sponsus dat anime eam exornādo. de qua exponitur illud **puerborū. xxv.** Inauris aurea in margarita fulgens qui arguit sapientem ⁊ aurem obediēte. **E**t dicit glo. margarita fulgens inauri auree iungit et doctri na mentem illuminans auri ⁊ obediēti vtiliter pponitur. Ideo legit qz **Eleazar** dedit **Rebecca** inauris aureas et fuit figura qz xps animā obedientia exornaret. Quartum quod de hac pulchra filia regia. qz est velox in currendo. qz mandatū nō ptrahit s; velocit facit. iō compaf currib; que a currendo sunt dicta qz p ea currimus et gressum facimus p quod significat obediētie velocitas. De qua dicit **Ps. cxlvij.** Velociter currit sermo eius. Tunc enim sermo currit velociter quando ab obediēte impletur celeriter. qz dicit **Berni.** in li. de pcept. et disposi. Verus obediens non procrastinat. sed statim parat aures auditū. linguaz vocē. pedes itineri. manū operi. et se totum intus colligit vt mandatū pagat imperantis. **E**t hoc patet primo de **Petro ⁊ Andrea** qui

a domino vocati. continuo relictis rhetib; secuti sunt eum **Matth. iij.** Et idem subditur de **Jacobo ⁊ Johāne** qui etiam statim relictis rhetib; et patre secuti sunt eum. ecce tamobedientes fuerunt qz sua nec disposuerūt. quia fm **Jerō.** Perfecta obedientia ē sua imperfecta relinquere. Secūdo patet de **Zacheo** **Luce. xix.** cui imperauit dñs. **Zachee** festinans descendere ⁊c. et sequitur qz festinans descendit et accepit illū gaudens in domū suā ⁊c. Tercio patet in vitaspatri **li. ij.** **Abbas** **Siluanus** habebat. xij. discipulos vni eorū erat nomen **marcus** quē pte ceteris diligebat. ppter bonū obediētie qd in eo erat. **C**umq; quidam dicerent ei qz ceteri discipuli pstrarent. in hoc ipse pulsauit ad ostium vnus cuiusq; et nullus exire voluit. tandē vocauit **Marcū** ⁊ statim exiuit. et **Siluanus** in quaterno quem ipse scribebat tēpore vocationis literam vltimam imperfectam inuenit. quam post vocationē ppter bonum obediētie cōplere voluit. tunc illi iudicauerūt eū magis esse diligendū. **E**cce qz agilis est hec summi regis filia. in currendo igit exponit de ipsa illud **Ps. xvij.** Exultauit vt gigas ad currendā viā ⁊c. **M**odo sicut audiuit dilectō viā qz ille rex p totū regnū suū fecerat. pclamare qz quicūq; cū filia sua currere vellet ⁊c. ita rex celestis cuius regnum est totū vniuersum. **Ps. xxij.** Domini est terra ⁊ pleni. ⁊c. **E**tia misit nuncios suos taz in veteri lege qz in noua qz pclamarent. qz cū filia sua obedientia currere vellet si in cursu pseraret eā in sponsam haberet. ⁊ regnum suū possideret. si autem ante terminū deficeret mortem sustineret. sed hic p currere intellige implere. q. d. Quicumq; curret cum obedientia. i. eaz implet. **P**rimo quidem in veteri lege misit nuncium sanctū **Moyse** qui clamanit. Dñm deū verū sequimini ⁊ ipsūz timete mādātū ipsius custodite ⁊ audite vocē eius ipsi seruietis ⁊ ipsi adheretis **Deutro. xij.** Et qd aliud vult qz vt sint ei obediētes. multi enī in hac lege cucurrerūt. aliq ad meram venerunt premiū acceperunt. aliq ecōtra aū terminū defecerūt ⁊ puniti fuerūt. **A**braam cum ea cucurrit qz filium suum iussu domini immolari voluit **Genef. xxiij.** Sed qm ante terminū nō defecit. premiū obediētie accepit ⁊ regnū dei possedit. In signū istius diues cū esset in tormētis eleuās oculos suos vidēs **abraam. i.** in requie. **Itē. vij.** fratres cucurrerūt cū obediētia qz h mādātū dñi carnes porcinas comedere noluerūt **ij.** **Maacha. vj.** volebāt enī poti⁹ mori ⁊ in obia dei manere vt regnū dei mererent possidere. s; est valde notabile illud qd dicit **hysto.** qz facta pclamatione multi cū filia regis cucurrerūt s; ante terminū deficiētes vitam amiserūt. qz in antiq lege multi fuerūt obediētes s; tū in obia nō pmāserūt qre vitā pdiderūt. **E**cce pbatonem de filiis israel **Maume. ix.** qz cū hac filia summi regis cucurrerūt qz ad impium dñi pficiēbant ⁊ ad impium ipsius figebant tabnacula. s; ad pceptū ipsi⁹ deponebāt tentoria s; ipsi aū terminū defecerūt. qz legit **Maue. xiiij.** qz inobediētes erant **Moyse** qm p pceptū illi⁹ ascēderūt in montē moab ab amalechitis ⁊ a chanaanis qz erant in monte sunt pculsi et vitā pdiderunt. Ita legit **ij.** **Reg. xij.** **V**ir qdā venit de iuda i bethel et fuit fm **glo.** **ppha** **abdon** q accepit mandatū a dño ne comederet nec biberet ibi. Ad quem rex **Jeroboā.** veni mecuz vt prandeas ⁊ dabo tibi munera. cui ille. Si dederis mihi dimidiā ptē dom⁹ tue nō veniā tecū nec comedā panē nec bibā aquā in loco isto. sic. n. mandatū ē mihi sermone dñi papiētis nō comedas panē nec bibas aquā nec reuertaris viā p quā venisti. Abijt qz p aliā viā. ecce qz cucurrit cū filia summi regis. s. obia s; aū terminū defecit. qz seqz ibidē **ppha** erat in bethel sener ad quez venerūt filij sui ⁊ narrauerūt ei oia opa ⁊ vba q locut⁹ erat. q ait. p quā viā abiit. ⁊ cōsiderūt ei viā. ⁊ ille. sternite mihi asinā. ⁊ postqz strauissent. abiit p viā dei ⁊ inuenit eū sedēte sup cherubim. qz fm glo. fatigat⁹ erat ex it

Exemplu

neris labore et ait. Tu es ne vir dei qui venit de iuda. et ille. Ego sum. dixitque ad eum. Veni mecum in domum ut comedas panem. cui ait. Non possunt reuerti nec venire tecum ut comedam panem nec bibam aquam in loco isto quia mihi dominus locutus est. ad quem. Ego sum. propheta similis tui et angelus domini locutus est mihi in sermone dicens. Redne cum tecum in domum tuam ut comedat panem et bibat aquam. Glo. i. quicumque cibum et potum. sed in hoc mentiebatur ut eum deciperet. Id sequitur. fessellit enim rediit: comedit ergo et bibit in domo eius. sicque inobediens domino fuit. Et factus est sermo domini ad eum dicens. quia non obediens fuisti orationi domini et non custodisti mandatum eius non inferet cadaver tuum in sepulcrum patrum tuorum. Cumque comedisset domum. propheta strauit asinum suum. quia secundum Glosaz sententiam domini acceptauit et laceratus est in via a leone. vide rectum iudicium dei. iste cum obedientia cucurrit: sed quia cursum suum non persequutus vitam corporalem amisit. et vitam corporalem dico signanter quia vitam eternalem non amisit. dicunt enim doctores eo quod voluntati se domine commisit peccatum inobedientie mortale expiauit corporali morte. ideo asinus stabat iuxta eum et leo iuxta cadaver. Glo. dicit. quod hoc factum est instinctu diuino custodiens utrumque cadaver et asinum ut portaret cadaver ad sepulcrum locum. Et ex hoc apparet ipsum esse saluatum. In nouo iterum testamento misit deus alium nuntium sanctum Paulum qui ita insonuit ad Hebr. xiiij. Obedite prepositis vestris et subiaceite eis. ipsi enim perungunt quasi causam per animabus vestris reddituri. Et quid per hoc mandatum voluit non aliud nisi cum obedientia summi regis filia currere monuit. quod audientes multi cum ea cucurrerunt et usque in finem pleuerunt regnum possiderunt. sicut patet de centurione Act. x. dicto Cornelius qui faciens elemosinas multas meruit videre angelum licet esset gentilis qui ait. Corneli elemosine tue ascenderunt in memoriam in conspectu domini. et nunc mitte viros in ioppen. et accersito symonem quendam: qui cognominatur Petrus. hic dicit tibi quid te oporteat facere. ille igitur obediens angelo misit viros tres ad vocandum petrum. quod cum venisset Petrus ait Cornelius. nunc ergo omnes in conspectu tuo sumus audire omnia que precepta sunt tibi a domino. Alii autem adhuc cum obedientia currunt. sed ante terminum deficiunt. Et sunt multiplices. Primi sunt qui licet diebus dominicis obediunt prelati suis missas audiendo: sermones tamen prestant negligendo qui tamen maxime sunt necessarii populo christiano. sicut probat Innocentius. iij. in capit. generali. et de offici. oidi. c. inter dominos. Inter cetera que ad salutem spectant populi christiani pabulum verbi dei maxime sibi noscitur necessarium esse. quod sicut corpus materiali sic anima spiritali nutritur cibo ex eo quod non in solo pane uiuit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. hec ille. Ideo tales vitam eternam amittunt. quod probat Iacobus de vitracio. de quodam rustico qui nunquam volebat audire verbum dei vel sermones: sed stans in cimiterio interim loquebatur. cum autem mortuus esset ad ecclesiam delatus. et cum sacerdos cum aliis clericis officium vigiliarum circa ipsum decantaret imago crucifixi resolutis digitis aures suas obstruxit. quod cum homines circumstantes vidissent mirabantur. tunc sacerdos ait ad populum. scire debetis quod iste qui iacet hic mortuus non est in prete dyaboli. sicut cum obstruxit aures suas ne audiret verbum dei. ita deus obstruit aures suas ne audiat preces quas iam pro eo fundimus et cessauerunt omnes pro eo orare et extra cimiterium est sepultus. Secundi sunt qui licet diebus dominicis et festiuis obediunt prelati ab ope manuali vel corporali cessando tamen ecclesias nolunt intrare: sed manent in tabernis ebrietatibus insudando. Circa quos dicit Appollinys. de pse. dist. iij. c. ieiunia. quod sancta dies dominica transigi debet tamen in hymnis. canticis et psalmis. q. d. Non in ebrietate

tibi. et quia tales non perseuerant in obia. ideo obedientie non capiunt premia. sed habebunt inferni supplicia. De hoc refert Beda in hysto. angloz dicens. Noui hominem quem utinam non nouisset in notabili monasterio ignobiliter uiuentem. hic cum corrigebatur non emendabatur sed pervertebatur. sed quod scaber erat optimus propter officij necessitatez tolerabatur. sed in festiuis diebus cum alij transirent ad ecclesiam remanebat in cella sua vacabat ebrietati. Factus est autem cum nollet ecclesiam intrare intrauit ianuam inferni inuitus. sibi. ta. n. infirmitate correptus vocauit fratres cum merore dicens. sicut Stephanus vidit celos aptos ita ipse sibi infernum et iudam capharnaim in medio eius. et pylatum et crucifixos dei et sibi misero non longe ab eis locum esse preputum. Cum autem fratres eum peruocarent ad penitentiam dicebat. se non posse penitere cum per eum datum esset iudicium. et sic miser mortuus est et longe ab alijs sepultus. Tercij sunt qui licet cum obedientia currunt missas diebus dominicis audiendo non tamen perseuerant sed ante finem recedunt preceptum continentendo. quod dicit canon de conse. dist. j. Cum ad celebrandas missas in dei nomine conuenient populus non inde discedat qui missae solennitas compleat et benedictionem accipiat a sacerdote. Et ibidem. ca. missas. dicit. Missas totas audire die dominico secularibus precipimus ita ut ante benedictionem sacerdotis egredi populus non presumat quod si non fecerit ab episcopo publice confundatur. Glo. i. grauius corripitur vel excoicetur. et quod non debet quis excoicari nisi per mortalem. xj. q. j. nullus. Et sic videtur quod talis mortaliter peccat qui ante missam recedit. et est verum si facit ex precepto pertinaciter super ore. glo. tamen quedam dicit. qui obmutit audire missas totam vel facit ex mala consuetudine vel determinato tempore vel ex necessitate. Si primo grauius peccat. et debet alia ratione suspendi. Si secundo ut in die dominico vel solenni peccat mortaliter. quod facit contra precepta decretorum. Si tercio modo non peccat. nam necessitas rationabilis excuset hec. glo. iste igitur sunt obediens non tamen perseuerant usque in finem. id preceptum obedientie perducit in illud meritis. Pars tibi nulla datur quod laus in fine probatur. Quicumque. ii. accipe vult premium. d. finem Bern. inclinens obedire. quid enim potest currere si cursus ante metam deficiat. q. d. nihil. sic igitur currite ut comprehendantis. id in verbis thematis dicitur. paulus. Sub tutoribus et actoribus est usque ad prefinium tempus a patre. q. d. quicumque vult esse heres celestis regni debet esse sub obia superiorum suorum usque ad mortem. quod hoc est tempus a patre prefinium. i. finalis perseuerantia que secundum Bern. est singularis filia summi regis. Et dicit notanter sub tutoribus in plurali. vnde plures sunt tutores quibus obediendum est. Primum est deus qui secundum Augustinum. tu es nos a rugientibus prepatas ad esca. i. a demonibus. sic dicit beatus Augustinus. li. ij. pse. et huius di. viij. c. q. per mores. sic inquit. in preceptis societatis humane maior preceptis minorum ad obediendum preponitur. ita deus omnibus. Secundi tutores sunt plures spirituales quorum superior et principalis est papa. et huic est obediendum in his que pertinent ad manifestationem ecclesiasticam rerum potestatem quod apostolo paulo. Aplos ordinati sunt sine crimine antequam pontificum episcopi possint dispensare in crimine adulterij. et de iudi. c. at si clerici. allelius tertius. qui dicit de adulterijs et alijs criminibus. si manifestis qui sunt minora potest episcopi cum clericis post pactam penitentiam dispensare. et hoc idem. quod papa est maior Paulo in administratione. xxiij. di. c. j. qui est loco Petri. xxiij. q. j. qui verus. et est vicarius iesu christi. ut est de transla. inf. corporalia. Et nota quod papa obediendum est in omnibus licitis si tamen aliquod mandatum vel scriptum ab eo perdiret quod esset contra dictum dei. omnino respiciendum est. xxiij. q. v. c. sicut quidem. Post papam autem sunt episcopi quibus etiam obediendum est sic precepit Clemens papa. ij. q. vij. c. sacerdotes. et reliqui ecclesie ministri omnesque plebs episcopos suos diligere debet et eorum preceptis obedire. Etiam si alii ipsi quod absit agant nisi in fide errauerint. Sed nota si episcopus precipiat alicui clerico quod liberos suos accomodet nepoti suo vel ecclesie renunciet alicui proferat non tene-

Dominica

tur obedire: q̄ nec ad diuini cultus obsequium p̄tinet
vel eccie vtilitatē. si autē ep̄s p̄cipiet clerico dure cerni-
cis vt libros suos accommodaret clerico bone indolis vt
instrueret in studio theologie ad quem ipse mitteret vt
p̄ficeret videt q̄ ei sit obediendū q̄ nō mouet ip̄m car-
nalitas sed ecclesiastica vtilitas. extra de magistris. super
spe. sed hoc intellige si et occasione ecclesie vel de bonis
ecclesie libros acq̄ierit teneat obedire. al̄s econtra. et de
iurepatro. cū dilectus. Tercij tutores sunt dñi tēpales
quorū p̄m̄us est impator: deinde reges. p̄ncipes. q̄b̄
in licitis est obediendū sicut declarat beatus Ambro.
xj. q. iij. c. Julianus impator q̄uis esset apostata habēs
sub se xp̄ianos milites quibus cū dicebat. pducite aciē
p̄ defensione reipublice obediēbant ei. Cū autē dicebat
pducite aciē in xp̄ianos tunc agnoscebant impatorem
celi. hec ille. Hoc etiā habet s. k. A. Sed. d. si dñs mi-
nis p̄cipiet mihi expeditionē et haberet eam iustā debe-
re sibi obedire an non: vel haberē p̄ctm̄ illud faciendū:
vel nō: dicit aliq̄ q̄ nō haberes p̄ctm̄ q̄ dñs peccauit
p̄cipiendo et nō tu faciēdo vt di. viij. c. p̄ mores. et. xx.
xij. q. ij. c. manifestissimū. et extra de re. iur. c. debitorēs.
Sed est notandū q̄ dyabolus tria vicia p̄iicit in viam
obediētie vt eam impediāt ab impletionē mandatorū
et hoc signat in hysto. Erat q̄dam paup̄ noīe abyas de
vili stirpe. pducus. iste paup̄ est dyabolus q̄ de magnis
vicijs cecidit in infinitas miseras et paup̄tates vt de
hoc miraret. Eia. xij. quō cecidisti lucifer. est enī de vi-
li stirpe. pducus: q̄ p̄pter p̄ctm̄ vile factus est dyabolus
iste igit̄ de celo sic paup̄ veniēs sumpsit secū fertū rosa-
rum p̄ q̄d intellige supbia. q̄ dicūt coīter doctores. Et
hoc determinat mgr̄ in. ij. li. di. vj. q̄ peccatū angelorū
q̄ corruerūt fuit supbia. iō. Eccl̄. xj. dicit. Initiū omnis
p̄cti supbia. Et quo parz q̄ p̄ctm̄ supbie secū tulit. Vi-
dens igit̄ p̄mo Adam et eū in statu innocentie curre-
re cursū obie. p̄iicit autē eos fertū supbie cū dixit gēn̄.
ij. Eritis sicut dii scientes bonū et malū. puella autem
Eua viso hoc fertū supbie sustulit ip̄m et in capite posu-
it et in eo tantū delectata fuit q̄ dyabolus eam p̄uenit.
iō mgr̄ dicit li. ij. di. xxi. c. ij. talis fuit ordinis p̄cessus.
dyabolus tentando dixit. si comederitis eritis sicut dii
scientes bo. et ma. quo audito mulieris mēti statim s̄-
repsit elatio quedā et amor. p̄p̄e p̄tatis ex q̄ placuit ei fa-
cere q̄d dyabolus suadebat. et. c. ij. dicit. talisq̄ elatio in
mente mulieris fuit p̄ certo q̄ credidit et voluit habere
silitudinē dei cum eq̄litate q̄dā putās esse verū q̄d dya-
bolus dicebat. ita et. c. iij. dicit de adā. potuit aliq̄ elatō
menti eius inesse illico post tentatōnē ex q̄ voluit lignū
veticū exp̄iri. Et quo claret q̄ non solū puella eua h̄ et
adā dimisso cursū obie sustulit fertū supbie. et sic ambo
in cursū suo sunt impediti. videntes autē q̄ cū rādistor-
to nbaldo. s. dyabolo deberēt copulari et eternaliter dā-
nari fertū supbie in foneā humilitatis p̄iecerunt et rur-
sum obediēdo vsq̄ ad terminū. s. mortis cucurrerūt et
saluati sunt: vt dixi s. dñica. j. fmo. J. A. f. Sic adhuc
m̄lti sunt q̄ cursū cursum obie an̄ quorū oculos p̄iicit dya-
bolus fertū supbie vt sic et supbia p̄temnāt eccie et su-
p̄iorū mandata. Istis igit̄ ne eternalit̄ cū dyabolo copu-
lent. necē est vt fertū elationis p̄iiciāt in foneā humilia-
tionis et hūilitatē assumāt. q̄ hūilitas multū valet ad
obiam sicut de obia loquēs apl̄s p̄mittit p̄ns de hūmi-
litate cū dic̄ ad Philip. ij. Humiliauit semetip̄m factus
obediens. iō dixit cancellarius pisien. q̄ hūilitas ē m̄af
obie. Et br̄ns Aug. li. xij. de ciui. dei. Obediētia nisi
humiliū esse pōt cū hūilitas sit euacuatio. p̄p̄ij sensus.
humilis. n. h̄z vbi sensum alienū recipiat q̄si vacuus a
suo. et q̄ sensus alienū recipit. et alienā voluntatē et sic sit
obediens. idcirco dicit Bern̄. ad fratres de monte dei
Supbia q̄uis prudēs sibi videat dimittere est sibi et
abigenda. Si enī admittat supbia p̄ma die q̄ incipit ha-
bitare: incipit leges dare. Nūm̄ enī stultus discere nō

pōt literas quas inuenit. Et sapiēs. Melior est homo
q̄ deficit sapia et deficiens sensu in timore q̄ q̄ abundat
sensu et trāsgredit̄ legē altissimi Eccl̄. xix. timor enī qui
estimat picula q̄ nō sunt et defectus suos scrutat̄: inuenit
se sensu indigere. et sic timor humilitatē introducit. hu-
militas vō vidēs sensus suū sibi nō sufficere: alieno sen-
su acquiescit nec vult habere ducē illū q̄ in tot foneas
p̄cipit eū. s. p̄p̄ij sensum. Videns igit̄ dyabolus q̄
homo obediēs fertū supbie p̄iicit sibi in foneam currit
statim p̄iicit zonam sericeā. p̄ quam intellige luxuriam
q̄ scit q̄ luxuriosi nō obediūt mandatis dei. iuxta illō
sapiētis Eccl̄. xj. Andiuēt. s. luxuriosus et displicebit.
ei. et p̄iicit illud p̄dōsum suū. Zonaz hanc luxurie p̄-
iicit autē dauid quā ille lenans se p̄iicit q̄n̄ Bersabee
vxoꝝ. Vrie p̄cupiuit. et p̄ ea mittēs. adulteriū p̄petra-
uit. vtz. ij. Reg. xj. sicq̄ dyabolus p̄ualuit in currendo. h̄
hoc ipse p̄pendēs flere cepit. q̄ dicit Ps. vj. Zanabo p̄
sin. noc. lec. me. la. me. stra. me. ri. nec solū fletit h̄ zonaz
in tres p̄tes fregit q̄n̄ ieiunio. orōne et elemosyna sat̄-
fecit. iuxta illud ps. Humiliabā in ieiunio aīam meaz.
et ofo mea in sinu meo p̄uertē. Et si tu sic. p̄iecta zona
luxurie a dyabolo an̄ te. p̄iecta sustulisti. et p̄pterea pla-
tis tuis inobediens fuisti frāge zonā hanc in tres p̄tes
p̄uie iā dictas q̄ luxuriā nō melius fugare. potes q̄ ie-
iunio. orōne et elemosyna. q̄ hoc gen̄ demoniū nō eijcit
nisi p̄ orōnes et ieiuniū. Math. xvi. et sic vtiq̄ p̄uenies
dyabolū ne cū eo copuleris in eternū. Deinde tercio cū vi-
derit dyabolus hoīem fracta zona luxurie p̄latis obedi-
re p̄iicit ante eū loculū seu bursam auaricie vt sic occu-
patis terrenis nō obediāt ecclesie mandata. Hāc bur-
sam auaricie p̄mo leuāt omnes q̄ p̄empto eccle offi-
cio venant̄ ex auaricia festiuis dieb̄ aut dñicis q̄d tam̄
est inhibitu. Dicit. n. Hosti. venatio ē oībo interdita
si fiat eo tpe quo debēt hoīes in ecclesia orare siue sint cle-
rici siue laici vt p̄bat. xxxviij. di. c. amputat̄. et de p̄scē.
di. ij. c. irreligiosorū. et etiā in dieb̄ ieiuniorū et festis q̄b̄
debent hoīes venire ad ecclesias. illicita est nisi tpe famis
vel si vili veniēt et segetes ac vineas deuastarent. Re-
fert thomas in apiano. c. lxxvj. fuit in tentonia nobil̄
miles q̄ venationib̄ intarū deditus erat vt nūq̄ saltez
vel festiuis die missam audiret h̄ sp̄ venatōib̄ intenc̄
esset. Compiebat eū frequēt vxoꝝ sua. sed ille nō cura-
bat. accidit q̄ vxoꝝ p̄ multos partus editos imp̄gnata
puerū peret abortiuū habentē caput canis venatici p̄-
dentib̄ aurib̄ et porcinis. p̄fusa ḡ mater et multi nobi-
les astabant p̄silū oīm finit̄ terra cicins abortiuus te-
geret. veniente autē a venatione eius marito quesuit:
quis puer eēt quez ip̄a pepisset dissimulantib̄ oībo cū
pudore instat miles extracto gladio vt ei partus osten-
dat et mox timore cōpulsus eja de terra iubet. plē dicēs
Ecce q̄manifesto. p̄digio insipientiā tuā vindicauit oī
potens qui nullum honore ac nullam reuerentiam sa-
cris dieb̄ christo tribuisti. at hoc cuz ille vidit se core-
xit. Secūdo leuant hanc bursam oēs cines et rustici vi-
delicet auaricie q̄ dieb̄ dñicis et festiuis ex auaricia dū-
cūt vel ducere p̄mittūt ligna vel alia onera sp̄etis dñi
nis officijs in ciuitates suas siue in villas q̄d est ino-
bediētie signū et illicitū. q̄ h̄. Meemias. xij. q̄ dixit Me-
emias Jude. In iuda calcantes torcularia in sabbato
portātes acenios et onerantes sup̄ asinos vinū et vnas
et ficus et omne on̄ inferentes in hierl̄m. in die sabbati.
et p̄testatus sum eos in qua liceret vendere. Et. j. Obiit obiur-
gati optimates iuda. Glo. q̄ pplm̄ regebant eo talia p̄-
mittebāt. Et dixi que est hec res quaz facitis. Nunq̄d
hoc nō fecerūt patres vestri. q̄ d. p̄pter hoc fuerunt i ca-
p̄tuitatē ducti et ciuitas ista destructa et subditi. et ad-
duxit de om̄ie malū sup̄ vos et sup̄ ciuitatē hāc. Et pro-
pter hoc Meemias poluit remediū vt vices die sabbati
iussit claudere portas hierusalē. et clausē. Glo. vt mer-
catores nō possent ingredi ciuitatē ad exercendā talem

mercationem vel etiam inductionem lignorum in die sabbati. et precepit vt nō apirent eas vsq; post sabbatū et de pueris suis cōstituit sup portas hierusalem vt nullus inferret on? die sabbati. sed q; die sanct? tho. q; obseruatio diei dñice successit diei sabbati. ideo deberent domini et cines ciuitatis diligēt obseruare ne talia onera in dieb; dominicis saltem anteq; finiret diuinū officiū in ciuitates ducerent ne p̄trariū facientes a deo punirent. Quia legi. quidaz ductus ad penas inferni vidit ibi planstrū feno onerātū. et dictū est ei q; totū fenū in dorso suo comburat eo q; die dominico duxerat hoc sciens tñ. phibitū esse a sacerdote. ille autē redue? postea cōfessus est vir bone vite. Refert etiā Vincē. in spe. histo. li. xxvij. c. xij. Mulier quedaz que in die festo sancti Jacobi panem subcinericiū fecit et coxit. h; ille panis ad mensam allatus atq; fractus coram cunctis discumbentib; apparuit sanguinolentus. et dū magis frangeret magis sanguine recepit. Et habet originaliter in libello Calixti pa. Et ibidem dicit q; rusticus qdā induxit triticū in die festo in horreū. sed ex pmissione diuina ignis totum horreum cum tritico consumpsit. Refert etiā Grego. Turonē. cū rusticus qdā in die festo arare vellet protinus contractis digitis manubriū securis cū q; aratū mūdare vellet eius dextre adhesit. sed post duos annos in ecclesia sancti Iuliani ad eius p̄ces curatus est. Et dixi notanter cū ex auaricia ducit seu ducere pmittunt onera q; hoc excludunt illi qui ex pietate faciunt pauperib; q; dicit Guilhelmus raymūdus rubri. de feriis. i. dieb; dñicis q; si diuites arāt agros pauperū vel alios labores ad opus eoz quadrigando non credo q; peccēt mortaliter. h; p̄ hmoi laborem non reuocent laborantes a diuinis audiendis que tenent audire. Et subdit. q; aut talia licite sustineant oportet q; p̄ncipaliter fiant. p̄pter dñm nō. p̄pter affectionē carnalem aut spem remunerationis hoim laborantiū aut animulū. et q; necessitas paup̄tatis illius cui fiāt exigit. Tercio lenant hunc loculū auaricie hi qui dieb; dñicis et festiuis negligentes diuina officia ex auaricia solēt potius p̄pinare. gentacula dare potatorib; in domib; suis luto resq; fouere. sicq; p̄ exili lucro et vili de domib; suis faciunt tabernam dyaboli. q; dicit Wolk. sup li. Sap. Taberna est templum dyaboli in q; cultores ventris inueniunt assidui a mane vsq; ad meridiē in comessatiōib; et impudicijs occupati. de quo templo verificat illud Math. ij. et vj. c. Tēplū luxurie et comessatiōib; plenū erat. sicut enī obedientes xpiani in ecclesia dñicis festiuis dieb; seruiunt deo oīporenti. et ibidez pascunt abo verbi dei. sic isti in his dieb; in taberna dyaboli seruiunt interim deo suo qui est vñs fin aplm ad Philipp. iij. ita vt verificet de illis Apoca. vij. Seruiūt ei die ac nocte. h; certe hoc seruiciū qd ipi. s. tā hospites actiū q; passui faciūt ibide dijs suis. cedit eis in p̄pernam iniquitū. iuxta illud Jere. xvj. Seruietis dijs alienis. q; nō dabunt vobis requiem.

Dominica prima post epiphanie sermo.

Molite conformari huic

sclo h; p̄formamini in nouitate sensus vestri: ad Roma. xij. Dicunt exp̄ti nante q; nauigātib; sup mare multa picula accidunt. iuxta illud Sap. Qui nauigant mare enarrant picula eius. ideo incōsuetis nauigatio maris est dissuadenda. q; fm magistrum li. p̄prietatū. xij. Incōsuetis mare maxime nocuū est. q; timoris incussuū. doloris capitis generatiū. vomitus et nausē. puocatiū. appetitūq; cibi et potus ablatiū. Adora. mundus iste assimulat mari. p̄pter duas rōnes. Primo q; mare est nubū nebulaz et ventoz lgeneratiū. sic mundus generat nubes viciū. nebulas error. et ventos p̄secutionū siue tentationum. p̄t qd

multi p̄cipitant et suffocant. In signū istius legi mat. viij. q; grex porcorū cum magno impetu totus p̄cep̄s abiit in mare et mortui sunt in aquis. Per grege porcorum intellige mūdānos hoies carnaliter viuentes q; vt frequenter submergunt eterna morte in huius mundi mari. quia dicit Ili. i. li. de summo bono. Signū quidē et p̄sagiū mortis eterne dñi quis blāditiā et dulcorē se quis sue carnis. ideo legi. Magister quidam pisci. ap̄paruit ep̄o post mortem dixit in malo statu suz. q; eternaliter damnatus. Et interrogauit ep̄s. vtrū suā sciētiā adhuc haberet. r̄ndit. nihil scio nisi tria. Primo q; eternaliter damnatus sum. Secdo q; sententia irreuocabilis data est p̄tra me. Tercio q; p̄pter delicias corporis et honores mundi p̄inatus sum dei eterna visione. Ecce delicie carnis suffocant. Et quesitū ab ep̄o si mūdus adhuc staret. Cui ille. Cur hoc queris? Et r̄ndit. Tot aīas illis dieb; descenderūt in infernū q; vix credidissim tot homines fuisse in mundo. Secdo sicut mare sequit lunaz. quia dicit Aresto. in li. de p̄prietatib; elementoz q; mare imitatur lunam. Nam mare semper est in summo augmento et vigore quando luna in suo lumine plus proficit vel deficit sic mare amplius crescit et decreuit. et sicut mare vt audistis sequit lunā. ita mundus sequit fortunam. et sicut crescit vel minuit fortuna alicuius. ita parū vel multum app̄ciat ipm mundus. ideo dicit metrista. Cū viuas felix multos numerabis amicos. Tpa si fuerint nubila solus eris. De sunt due cause quare mundus mari adequat. si aut vis hic mare riam dilatare vide s. adhuc duas causas sermone p̄cedēti. k. m. Et sicut mare habet naues suas sic et mūdus. q; vita hois cōparat nauē. q; sicut nauis nō relinquit vestigiū hois post se. iuxta illud. puerbi. xx. Tria sunt mihi difficilia. s. via aquile in celo. via colubū sup petra. et via nauis in medio maris. quasi diceret. q; viam post se nō relinquunt. ideo capacitatē intellectus trāscendunt. sic et vita hoim mūdialiū nullā relinquit memoriam paucis transactis annis. q; fm p̄s. Perit memoria eoz cū sonitu. s. campanaz. et hoc ē certe verissimū. Plures. n. nobiles et diuites p̄ierūt quoz nulla memoria habet nec scriptura. nec p̄ memoralia. et hoc est mēte recogitandū. q; ad seculi p̄temptū inuāt multum. Ideo beatus Iero. in epistola. ly. narrat q; reses rex p̄sarū cū semel p̄ sublimitatē in mēte quasi infinitā hoim multitudinē et mirabilem p̄siderasset in exercitu. prupit in lachrymas et cū ab eo quererēt causa. respondit. Post centū annos nullus eoz quos nūc cerno superfuturus erit. hanc nauem humane vite interdū regit ratio. et tunc homo secure nauigat. quia primo Ethic. Ratio semp deprecatur ad optima. inuēdu regit sensualitas. et tūc homo piculat. h; quia vix duo inter mulle. vt ita dicam. sequunt doctorem. s. rationem sed magis rectorem. s. sensualitatem. ideo multi piculant i mari huius mundi. propter quod dicit apls in verbis the matis. p̄positis. Nolite conformari huic seculo. s. bona eius cōcupiscēdo que sunt illa. p̄cupia oculo. p̄cupiscētia carnis. et supbia vite. j. Jo. ij. In quib; verbis duo facit. Mūdi dissuadet p̄formationē. ibi. Nolite cōformari. Mentis p̄sult renouatiōē. ibi. h; p̄formamini in nouitate. Primo igit dissuadet mūdi p̄formatiōez. ibi. Nolite p̄for. hu. seculo. Vbi nota dicunt exp̄ti hortulani et sic est q; arbores que sunt steriles in deserto si trāsplantent in horto salutare reddunt que prius amarū fructum et insipidum protulerunt. postea lapidū et dulcem ferūt. sed tamen ad talem transplantationem primo requirit labor. quia dicit Aresto. li. de vegeta. arbores siluestres p̄ debitā culturā efficiunt hortenses. et ponit exēplū de amigdalō que est amara et p̄ culturā efficitur dulcis. Secdo necius est locus. quedā. n. plante in vno loco faciunt fructū p̄niciosū q; trāsplantate faciunt fructū bonū. et ponit exēplū de iulqano qd in plia ē na